

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv jämte en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen avlåten, den 30 april 1937 dagtecknad proposition nr 304, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv.

Berörda förslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv.

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter bank- och fondinspektionens hörande, beträffande samtliga bankaktiebolag eller sådana, vilkas egna fonder uppgå till visst angivet belopp, förordna, att kassareserv, som avses i 49 § 2 mom. första punkten lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags ineliggande kassa skall uppgå till tjugufem procent av de förbindelser, bolaget har att vid anfordran eller efter högst en månads uppsägning fullgöra, i den mån de icke hänföra sig till tillgodohavanden å sparkasseräkning.

Därest förordnande jämlikt första stycket meddelas, skall tillika föreskrivas, att kassareserven skall utgöras av medel inestående i riksbanken

och, i händelse sådant finnes kunna medgivas, likvida avista tillgodohavanden hos utländsk bank eller bankir.

Därjämte må stadgas, att viss bestämd kvotdel av summan av kassareserven och den inneliggande kassan skall utgöras av medel innestående i riksbanken, samt att, om bankaktiebolags i riksbanken innestående medel icke uppgå till sålunda föreskrivet belopp, bolaget skall till riksbanken gälda ränta å underskottet, beräknat enligt av Konungen angivna grunder, efter en räntesats, som fastställs av riksbanken, dock högst en procent över riksbankens lägsta diskonto vid diskontering av växlar på högst tre månader.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 28 februari 1938. Av Konungen jämlikt denna lag meddelade bestämmelser må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

Beträffande motiveringen för Kungl. Maj:ts förevarande förslag hänvisas, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, till propositionen.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 27 februari 1937 dagtecknad skrivelse hava *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att ett av fullmäktige upprättat, skrivelsen bifogat förslag till lag om rätt för Konungen att meddela särskilda föreskrifter angående bankaktiebolags kassareserv m. m. måtte läggas till grund för proposition till riksdagen.

Över fullmäktiges framställning har utlåtande avgivits av *bank- och fondinspektionen*, som därvid bifogat yttrande från *styrelsen för svenska bankföreningen*.

Föredragande *departementschefen* har för egen del till en början anfört följande allmänna motivering för det i propositionen innefattade förslaget:

»Utvecklingen på den svenska penningmarknaden under de senaste åren har på ett avgörande sätt ändrat förutsättningarna för riksbankens valutavårdande verksamhet. Under tidigare såsom normala betraktade förhållanden voro affärsbankerna för sin försörjning med betalningsmedel beroende av upplåning i riksbanken. Affärsbankernas likviditet har numera förbättrats till den grad, att de i stället förfoga över i vissa fall mycket avsevärda, i riksbanken innestående reserver. Riksbankens möjligheter att med hittills gängse medel, främst växeldiskontot samt köp och försäljningar av obligationer, påverka utvecklingen på kreditmarknaden ha därigenom starkt begränsats.

Förklaringen till denna betydelsefulla omsvängning i förhållandet mellan riksbanken och affärsbankerna får sökas i utvecklingen av Sveriges betalningsförhållande till utlandet och dess återverkningar på den inhemska penningmarknaden. Det är en känd sak att utrikeshandeln och den utrikes fraktfarten under tiden efter konjunkturomslaget år 1933 tillfört Sverige ett ständigt stigande inkomstöverskott. Häri ligger i och för sig ingenting anmärkningsvärt, då Sveriges handelsbalans redan under 1920-talet tillät en betydande kapitalexport. Som ett nytt drag i betalningssituationen har emeller-

tid under uppsvingsåren tillkommit, att den gynnsamma handelsbalansen ej bildat underlag för en kapitalexport på längre sikt som bringat betalningsbalansen i jämvikt. Orsaken därtill torde vara att söka i föreliggande valutarisker såväl som i de ovissa politiska och ekonomiska förhållandena på de främmande marknader där kapitalplaceringar närmast kunnat komma i fråga. När landets inkomstöverskott av utrikeshandeln av dessa skäl ej disponerats för investeringar i utlandet, ha avsevärda kassabehållningar i utländsk valuta uppstått, vilka icke givit innehavarna någon nämnvärd inkomst men väl vid eventuella växelkursförändringar kunnat leda till förluster och därför i regel omvandlats i svenska kronor. Då riksbanken i enlighet med givna direktiv och i syfte att främja näringslivets återhämtning eftersträvat att hålla en fast växelkurs på den viktigaste exportvalutan, pund sterling, har banken varit nödsakad att övertaga de utbudna valutatillgodohavandena. Genom valutaköpen ha betalningsmedel ställts till marknadens förfogande på samma sätt som vid växeldiskontering med den oundvikliga konsekvensen, att affärsbankerna från att ha varit låntagare i riksbanken förvandlats till insättare. En annan följd av denna utveckling har blivit att räntenivån pressats ned till en icke endast för svenska förhållanden utan även internationellt sett anmärkningsvärt låg nivå. Medan den effektiva avkastningen på 1888 års räntelån vid det senaste årsskiftet uppgick till 3.03 procent, var motsvarande räntesats i genomsnitt för åren 1925—1929 4.62 procent. I det kapitalstarka och traditionellt kapitalexporterande England torde räntan på exempelvis botteninteckningar för närvarande ligga ej obetydligt över den svenska nivån.

De uppenbara fördelar som äro förbundna med en lätt penningmarknad få ej fördölja de allvarliga risker som en betydande likviditet och ett mycket lågt ränteläge erbjuda, för den händelse den ekonomiska utvecklingen skulle ge en kraftig stimulans till spekulativ verksamhet inom varuproduktionen och handeln eller på fondbörsen. I Sverige föreligger för närvarande otvivelaktigt ett underlag för en mycket betydande investeringsverksamhet och för en kreditexpansion utan den automatiska hämning som en åtstramning av kreditvillkoren utgör. På de utländska varumarknaderna framträder sedan någon tid en stark prisstegring som över export- och importprisutvecklingen sprider sig även till den svenska marknaden. Denna spridning kan motverkas blott genom valuta- och handelspolitiska åtgärder, vilka jag i ett senare sammanhang torde få upptaga till diskussion. Av antydda skäl kunna emellertid på basis av det lätta läget på penningmarknaden och under stimulansen av den internationella prisrörelsen uppkomma självständiga prisstegringstendenser på den svenska marknaden, som medföra risk för att den inhemska prisnivån höjes mera än som direkt betingas av den internationella prisstegringen. En sådan utveckling, vilken enligt allas mening torde framstå såsom olycklig, mötes icke i första hand med åtgärder av nyss antytt slag utan bör motverkas genom en sådan anpassning av penningmarknaden efter nu föreliggande förhållanden, att riksbankens möjligheter till kontroll av den inhemska kreditutvecklingen återställas.

I bankofullmäktiges nu föreliggande skrivelse med förslag till lag om rätt för Konungen att meddela särskilda föreskrifter om bankaktiebolags kassareserv har erinrats om tre olika anpassningsåtgärder med angivet syfte, nämligen rätt för riksbanken att bevilja ränta å insättningar, rätt för riksbanken att av riksgäldskontoret erhålla statsskuldbervis för försäljning på marknaden samt rätt för Kungl. Maj:t att till viss del spärra affärsbankernas kassareserver.

Riksbanken förfogar redan över rätten att bevilja ränta å insättningar. Vid innevarande års riksdag har möjlighet temporärt beretts riksbanken att

jämväl genom disposition över statsskuldbervis motverka en starkare kreditexpansion. Dessa i det förändrade läget på penningmarknaden naturliga komplement till växeldiskontot som regulator av kreditutvecklingen lida ur statsfinansiell synpunkt av den svagheten, att de icke ensamma kunna leda till åsyftat resultat utan avsevärd kostnad för statsverket. Om man utan att vidtaga ytterligare åtgärder skulle söka påverka marknaden med hjälp av exempelvis försäljning av skattkammарväxlar, bleve det omedelbara resultatet endast att de betydande räntelösa reserverna omplacerades i räntebärande statspapper. Även om därvid risken för en inflatoriskt verkande kreditutvidgning skulle minskas, kan en praktiskt mera betydelsefull åtstramning på penningmarknaden väntas först sedan överlopsreserverna på detta sätt absorberats.

Mot ingripanden på marknaden genom försäljning av skattkammарväxlar som ställts till riksbankens förfogande av riksgäldskontoret har riktats även den invändningen, att åtgärden hade karaktären av en artificiell och opåkallad upplåning av medel från statens sida och därutinnan väsentligt skilde sig från de likartade försäljningar av statsskuldbervis som skett i utlandet i liknande syfte. Detta är icke riktigt. De omfattande valutaköp som utvecklingen nödvändiggjort måste finansieras på ett eller annat sätt. I Sverige har finansieringen skett genom att riksbanken begagnat sin möjlighet att direkt ställa betalningsmedel till marknads förfogande. I exempelvis England, där Bank of England icke är statsbank, ha valutaköpen skett genom en särskild fond och finansierats genom upplåning; till fondens förfogande har sålunda ställts en mycket betydande reserv i skattkammарväxlar, som av fonden realiserats i den mån behov av likvida medel gjort sig gällande. Skulle riksbanken begagna sig av rätten att sälja av riksgäldskontoret utställda växlar, skulle detta icke betyda annat än att banken av penningpolitiska skäl överginge från det svenska, inflatoriskt verkande sättet att finansiera valutaköpen till den engelska tekniken. All penningpolitik — även den till synes helt passiva — har karaktären av en intervention i kreditutvecklingen. Av vad jag förut anfört torde framgå, att detta gäller icke minst den valutapolitik som hittills förts av riksbanken. På grund av sammanhanget mellan det hittills tillämpade finansieringssättet och en eventuellt därpå följande absorption av överskottsreserverna på marknaden genom försäljning av växlar kan det icke med fog hävdas, att de av bankofullmäktige ifrågasatta och av riksdagen redan temporärt godkända medlen att påverka kreditutvecklingen framstå som en ny och godtycklig, av den tidigare utvecklingen eller det nuvarande läget ej påkallad form för intervention på marknaden.

I de yttranden över bankofullmäktiges förslag som avgivits av bank- och fondinspektionen och svenska bankföreningen har betonats angelägenheten av att riksbanken äger möjlighet att genom positiva åtgärder påverka penningmarknaden. Därvid ha såsom det i rådande läge smidigaste vapnet angivits operationer i den öppna marknaden, alltså här diskuterade försäljningar av skattkammарväxlar eller obligationer. 'Om detta medel att reglera penningtillgången', anför bankföreningen, 'tidigare funnits till riksbankens förfogande och i mån av behov använts, skulle därigenom betydande belopp, som skapats genom exportindustriernas valutaförsäljningar, kunnat efter hand indragas från penningmarknaden. I England har i själva verket valutastabiliseringsfonden fyllt en alldeles likartad funktion.'

De hörda institutionerna ansluta sig sålunda till den nyss utvecklade uppfattningen om betydelsen av operationer i öppna marknaden som penningpolitiskt hjälpmedel i nuvarande läge. I anslutning därtill angives den av bankofullmäktige föreslagna lagstiftningen vara helt obehövlig. Mot den-

na uppfattning kan, i anslutning till vad som i det föregående framhållits, invändas att operationer i öppna marknaden av sådan omfattning att de effektivt påverka kreditläget äro förenade med avsevärda räntekostnader för statsverket. Dessa kunna minskas genom en spärrning av de lösa medlen. Det får ej heller förbises, att en skärpning av kraven på bankernas reserver i vissa avseenden når längre än obligationsförsäljningar och likartade marknadsoperationer, i det att man med reservlagstiftningen kan direkt påverka kreditpolitiken även i exempelvis de fall, då bankerna föredraga en mera räntabel kreditgivning på basis av oförändrade reserver framför en omplacering av reserverna i kortfristiga och därför med lägre ränta löpande statspapper.

Den av bankofullmäktige föreslagna lagstiftningen erfordras sålunda såsom komplement till de av de hörda institutionerna rekommenderade åtgärderna, om man önskar att dessa skola verka snabbt samt kunna tillgripas i tämligen begränsad omfattning och utan alltför stor kostnad för statsverket. Ostridigt är att en skärpning av kraven på bankaktiebolagens reserver skulle ställa bankerna i ett ogynnsammare läge än om kreditkontrollen utövades genom operationer i öppna marknaden. Denna konsekvens bör dock ej utesluta ett utnyttjande av de i lagförslaget angivna befogenheterna, om en utveckling inträder, vilken ger grundad anledning att frukta en efterföljande kris med stark reduktion av uppdrivna kapital- och jordvärden. Eftersom den ifrågasatta lagstiftningen även enligt bankofullmäktiges mening är avsedd att utnyttjas blott i lägen, då så temporärt kräves för att riksbanken skall kunna fullgöra sin valutavårdande verksamhet, och då de angivna olägenheterna träda i bakgrunden, och eftersom vidare lagstiftningens tekniska ändamålsenlighet synes mig obestridlig, vill jag förorda att bankofullmäktiges förslag lägges till grund för lagstiftning i ämnet.

Att en spärrning till viss del av bankernas reserver med stöd av lagen ej bör ifrågakomma, i den mån det därmed åsyftade målet kan nås genom underhandsöverenskommelser mellan riksbanken och affärsbankerna är givet. Erfarenheten visar, att möjligheter till fruktbringande samverkan på ifrågasatt område finnas. Såväl från riksbankens som från affärsbankernas sida har även givits uttryck åt beredvillighet till samarbete i syfte att motverka en ogynnsam konjunkturutveckling.»

Bankofullmäktiges förslag har inom finansdepartementet överarbetats i viss anslutning till vad som anförts i däröver avgivna utlåtanden. Departementschefen har vidare till komplettering av den föregående allmänna motiveringen till sitt ståndpunktstagande berört vissa erinringar som i utlåtandena riktats mot en lagstiftning av ifrågasatt karaktär och därvid anført följande:

»Av styrelsen för svenska bankföreningen har erinrats, att affärsbankernas verksamhet, sådan den kommer till uttryck i deras omslutningssiffror, praktiskt taget icke företer någon utvidgning sedan år 1931 ävensom att ökningen av affärsbankernas lösa medel sedan sistnämnda år är i hög grad betingad av insättningar från utländska bankinstitut. Bankerna finge därför i sitt eget intresse antagas låta sig angeläget vara att icke binda dessa medel genom sin kreditgivning. Samma synpunkter ha framhållits av bank- och fondinspektionen.

Jag vill i anledning härav beträffande omfattningen av affärsbankernas verksamhet framhålla, att affärsbankernas utlåning (inklusive beviljade krediter) under loppet av år 1936 ökats med över 200 miljoner kronor, varav

drygt hälften faller på lån mot säkerhet av inteckning och över 30 miljoner kronor på lån mot säkerhet av aktier, men även att det icke är denna dock ej obetydliga expansion utan den möjliga *framtida* utvecklingen som nu ansetts motivera en beredskapslag. I detta sammanhang må erinras om att för affärsbankernas räkning i riksbanken vid utgången av februari 1937 inestodo 570 miljoner kronor samtidigt som bankerna redovisade en kontant kassa å 82.3 miljoner kronor. Under tiden från utgången av februari 1936 till utgången av februari 1937 ha riksbanksinsättningarna ökat med 333 miljoner kronor och bankernas kassahållning med 7.7 miljoner kronor. Jämföras dessa siffror med tillgängliga uppgifter rörande bankernas utlåning är det tydligt, att mycket avsevärda möjligheter till vidgad kreditgivning föreligga.

Av uppgifter rörande utländska bankinstituts och andra utländska insättares tillgodohavanden i svenska kronor i affärsbankerna, varav jag under hand erhållit tillfälle att taga del, framgår, att ökningen av dessa tillgodohavanden sedan 1931 först under åren 1936 och 1937 kan sägas vara av någon betydelse. Större delen av den på senare tid inträdda ökningen torde förklaras av valutasäkringar som gjorts av svenska exportörer och redare eller av utländska importörer av svenska varor. En jämförelse med utvecklingen av bankernas behållningar i riksbanken ger vid handen, att denna endast till en mindre del är betingad av utländska insättningar. Den ojämförligt största delen beror på de insättningar som exportindustrierna under de senaste åren gjort av medel som erhållits vid försäljning av influtna exportvalutor.

I anslutning till det anförda må slutligen framhållas, att även de lösa medel, vilka bankerna ej anse sig kunna utnyttja såsom kreditunderlag, emedan de motsvaras av kortfristiga tillgodohavanden i främsta rummet för exportindustrien, representera en betalningsmedelsreserv, som, om den bleve fullt utnyttjad av vederbörande industrier, skulle göra restriktiva motåtgärder påkallade. En expansion baserad på sådana medel skulle kunna motvägas blott genom en begränsning av den direkta kreditgivningen.»

Beträffande lagförslagets utformning har departementschefen anført följande:

»Av bankföreningen har föreslagits, att i lagtexten gives bestämt uttryck åt dess karaktär att vara ett uteslutande för osedvanliga situationer avsett medel för valutavärdens handhavande. Häremot synes intet vara att erinra, och en omformulering av ingressen i anslutning till förslaget har därför vidtagits.

Invändningar ha i remissutlåtandena riktats mot lagens tillämpningsområde. Sålunda har hävdats å ena sidan att under densamma borde föras jämväl sparbanker och centralkassor för jordbrukskredit, å andra sidan att lagen borde vinna tillämpning blott å de större affärsbankerna. En utvidgning av bestämmelserna till att avse jämväl centralkassor för jordbrukskredit torde för lagstiftningens syfte vara mindre väsentlig. Ej heller torde någon utvidgning till sparbankerna böra ske. Affärsbankernas sparkasseräkningar utgöra den närmaste motsvarigheten till sparbankernas insättningsräkningar, ehuru de förra i väsentligt större utsträckning än sparbankernas motsvarande räkningar utnyttjas för korta placeringar. För att likartade medel skola erhålla enahanda behandling ha sparkasseräkningarna redan i bankofullmäktiges förslag icke sammanförts med medel på checkeller uppsägningsräkning. Skulle lagen medföra, att vissa krediter överflyttas från affärsbankerna till sparbankerna, så torde detta närmast komma att ske beträffande lån mot botteninteckningar. Sådana lån ha emellertid

under de senaste åren i viss utsträckning överflyttats från sparbankerna till affärsbankerna.

Huruvida reservbestämmelserna på i remissyttrandena föreslaget sätt skola begränsas att gälla blott vissa större affärsbanker torde böra bli beroende på situationen i de fall då lagen kan komma att tillämpas. Lagtexten har därför givits en utformning, som möjliggör för Kungl. Maj:t att vid tillämpning av lagen iakttaga den föreslagna begränsningen, om så skulle visa sig möjligt och lämpligt. Det har redan framhållits, att här ifrågasvarande lagstiftning är förenad med olägenheter för bankerna utan att detta synes böra föranleda att man avstår därifrån. Lika litet synes det motiverat att av i remissyttrandena angivna skäl begränsa tillämpningsområdet för den händelse man därigenom minskar lagstiftningens effektivitet. Vid bedömningen av förevarande spörsmål bör uppmärksammas, att möjligheterna att fylla de uppställda reservkraven icke äro utan sammanhang med den grad, vari olika banker iakttagit försiktighet i sin tidigare politik.

I ytterligare ett par avseenden ha de föreslagna bestämmelserna uppmjukats.

Bankföreningens förslag att jämväl medel som inestå i utländsk bank skola få inräknas i kassareserven synes mig sålunda förtjänt av beaktande. Eftersom det av riksbanken åsyftade målet med lagstiftningen vid bifall till förslaget icke skulle nås i samma utsträckning som eljest, torde någon bindande föreskrift av det innehåll som förordats av bankföreningen emellertid ej böra införas. Frågan, huruvida sådana tillgodohavanden skola få inräknas i reserven eller ej, bör få bli föremål för prövning mot bakgrunden av det läge på penningmarknaden som kan föreligga då föreskrifter med stöd av lagen anses böra meddelas. Bankofullmäktiges förslag har därför modifierats så att Kungl. Maj:t skall erhålla möjlighet att lätta reservbestämmelserna i angivet avseende.

I bankofullmäktiges lagförslag stadgas att, med viss begränsning, minst tre fjärdedelar av sammanlagda beloppet av kassareserven och den ineliggande kassan skall inestå å räkning i riksbanken. Av bankföreningen har av praktiska skäl föreslagits en uppmjukning av denna regel; närmast åsyftas en reduktion av den angivna kvotdelen. Samtidigt har påpekats önskvärdheten av att Kungl. Maj:t beredes tillfälle att laga efter lägligheten. Denna speciella del av bestämmelserna är av mindre vikt ur penningpolitisk synpunkt. Hänsyn bör vid tillämpningen tagas till å ena sidan vad som för affärsbankerna ter sig praktiskt, å andra sidan önskvärdheten ur riksbankssynpunkt av att bankerna icke ligga inne med alltför stora kontanta kassor. Det torde därför vara lämpligt att någon bindande regel ej införas i lagen.

Av bankspektionen har riktats kritik mot det av bankofullmäktige framlagda förslaget till förfaringssätt vid beräkningen av bankernas i riksbanken inestående tillgodohavanden, nämligen att såsom bankaktiebolags förbindelser under en viss månad skulle räknas bankens vid samma månads slut redovisade förbindelser, att såsom bankaktiebolags tillgodohavande i riksbanken skulle räknas medeltalet av bankens tillgodohavanden de fyra dagar i månaden, då riksbankens rapport uppgöres, samt att underskott skulle anses ha förelegat under hel månad, när nämnda medeltal av bankaktiebolags tillgodohavanden i riksbanken understigit det belopp, till vilket sådant tillgodohavande minst skolat uppgå vid samma månads utgång. Ehuru givetvis det fall, varpå inspektionens kritik närmast bygger, nämligen att en bank vid månadsultimo får en stor tillfällig insättning på avista räkning, kan inträffa, torde uttag vid denna tidpunkt få anses vara det normala. Den schematiska regel som bankofullmäktige föreslagit torde under dessa för-

hållanden i de flesta fall framstå såsom den för bankerna gynnsammaste. Jag ansluter mig med hänsyn härtill till bankofullmäktiges ståndpunkt. Att i lagtexten närmare angivna den föreslagna regelns innebörd synes mig emellertid obehövt. Ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser i förevarande avseende torde vara tillfyllest.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan anmärkning.

I en inom andra kammaren under nr 593 väckt *motion* har herr *Åqvist* hemställt, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 304.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet.

Det föreliggande lagförslaget ingår såsom ett led i den beredskapsorganisation, som, på sätt närmare framgår av utskottets denna dag avgivna utlåtande nr 67, ansetts erforderlig för mötande av en inflationistisk utveckling på penningmarknaden. Enligt förslaget skulle Kungl. Maj:t, om så med hänsyn till den penningpolitiska situationen prövas nödigt, under tiden till och med utgången av februari 1938 erhålla rätt att i viss utsträckning spärra affärsbankernas kassareserver genom att ålägga bankerna att hålla visst tillgodohavande inestående på räkning i riksbanken. Förslaget åsyftar att öka riksbankens möjligheter att påverka penningmarknaden i restriktiv riktning.

Den avfattning, som givits lagförslaget, ävensom dess begränsade giltighet framhåver tydligt den ifrågasatta lagstiftningens karaktär av beredskapsåtgärd. Såsom departementschefen anført, har lagförslaget tillkommit med tanke på den möjliga *framtida* utvecklingen på kreditgivningens område. Även om något omedelbart behov av den begärda fullmakten icke föreligger, finner utskottet, i motsats till vad som gjorts gällande i den i ämnet väckta motionen, försiktigheten bjuda, att ifrågavarande penningpolitiska medel redan nu ställas till förfogande. Uppenbart är emellertid, att — såsom departementschefen jämväl betonat — en spärrning till viss del av bankernas reserver med stöd av lagen ej bör ifrågakomma, i den mån det därmed åsyftade målet kan nås genom underhandsöverenskommelser mellan riksbanken och affärsbankerna.

De skäl, som av fullmäktige i riksbanken och departementschefen anförts till stöd för det föreliggande förslaget, hava bibragt utskottet den uppfattningen, att den begärda fullmakten kan bli till gagn för riksbanken i dess valutavärdande verksamhet. Med hänsyn härtill och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot utformningen av lagförslaget, får utskottet tillstyrka, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t de befogenheter, som angivas i förslaget. I detta sammanhang vill utskottet med tillfredsställelse konstatera, att lagtexten givits en avfattning, som möjliggör för Kungl. Maj:t att vid tillämpning av lagen, om så skulle visa sig möjligt och lämpligt, begränsa reservbestämmelserna att gälla allenast större affärsbanker.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med avslag å motionen II: 593, må bifalla
Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 21 maj 1937.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Leffler, Johansson* i Friggeråker, *Ström* i Lidköping, *Bjurström, Berling, Nilsson* i Mölndal och *von Horn*;

från andra kammaren: herrar *Holmgren, Lovén, Paulsen, Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman, Gustavson* i Västerås, *Åqvist* och *Lundberg*.

Reservation

av herrar *Holmgren* och *Åqvist*.
